

Sygn. akt I Ns 393/14

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSR Lidia Grzelak

Protokolant Aleksandra Czaplicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 czerwca 2016 r. w Ciechanowie

sprawy z wniosku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

o stwierdzenie nabycia spadku po B. K.

I stwierdza, że spadek po B. K. z d. C. c. J. i J. z d. W., zmarłej dnia 18 lipca 2006 r. w C., ostatnio stale zamieszkałej w C., na podstawie ustawy nabyli mąż E. K. oraz dzieci M. K. (1), J. A. i R. K. (1) po 1/4 (jednej czwartej) części;

II pozostawia wnioskodawcę i uczestników postępowania przy poniesionych kosztach postępowania związanych z ich udziałem w sprawie.

Sygn. akt I Ns 393/14

UZASADNIENIE

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. wniósł o stwierdzenie nabycia spadku po B. K., zmarłej w dniu 18 lipca 2006 r. w C. na podstawie ustawy. Ponadto żądał zasądzenia na jego rzecz od uczestników postępowania zwrotu kosztów postępowania, w tym 50,00 zł opłaty sądowej od wniosku, 60,00 zł kosztów zastępstwa procesowego, 17,00 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, 172,00 zł opłaty za wniosek o wskazanie następców prawnych wraz z pełnomocnictwem oraz 39,00 zł za odpis skrócony aktu zgonu spadkodawczyni. Uzasadniając swój interes prawny w złożeniu wniosku, wnioskodawca wyjaśnił, iż posiada wobec spadkodawczyni wierzytelność wynikającą z tytułu wykonawczego wydanego przez tutejszy sąd w dniu 10 sierpnia 2005 r. w sprawie o sygn. akt VII Nc 1278/04.

Na rozprawie w dniu 17 października 2014 r. uczestniczka postępowania J. A. pozostawiła przedmiotowy wniosek do uznania sądu oraz oświadczyła, iż złoży wniosek o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po B. K..

Uczestnicy postępowania - S. K., M. K. (2) i M. W. pozostawili przedmiotowy wniosek do uznania sądu.

Postanowieniem z dnia 17 października 2014 r. Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestników postępowania – syna spadkodawczyni R. K. (1) i żonę zmarłego syna spadkodawczyni – M. R. J. K.. Nowo wezwani uczestnicy postępowania nie zajęli stanowiska w sprawie.

Postanowieniem z dnia 19 listopada 2014 r. Sąd zawiesił postępowanie w sprawie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie I Ns 501/14 tutejszego Sądu w przedmiocie wniosku J. A. o zatwierdzenia uchylenia się od skutków prawnych nie złożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po B. K..

Prawomocnym postanowieniem z dnia 22 kwietnia 2015 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I Ns 501/14 – podtrzymanym przez Sąd Okręgowy w Płocku IV Wydział Cywilny – Odwoławczy postanowieniem z dnia 9 grudnia

2015 r. w sprawie o sygn. akt IV Ca 694/15 - tutejszy Sąd odmówił zatwierdzenia uchylecia się przez J. A. od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po B. K. (akta sprawy I Ns 501/14).

Postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2016 r. sąd podjął postępowanie w sprawie.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

B. K. z d. C., córka J. i J. z d. W., zmarła 18 lipca 2006 r. w C., gdzie przed śmiercią na stałe zamieszkiwała (odpis skrócony aktu zgonu k. 7).

W dacie śmierci pozostawała w związku małżeńskim z E. K., który zmarł 18 grudnia 2011 r., będąc wdowcem (odpis skrócony aktu zgonu k. 43).

Spadkodawczyni miała troje dzieci: córkę J. A. oraz synów M. K. (1) i R. K. (1). M. K. (1) zmarł 8 czerwca 2007 r. pozostawiając żonę R. K. (2) i troje dzieci: M. K. (2), S. K. i M. W. (odpis skrócony aktu zgonu k. 40, odpisy skrócone aktów urodzenia k. 38, 39, 51 odpisy skrócone aktów małżeństwa k. 41, 42).

B. K. nie miała innych dzieci, w tym pozamałżeńskich, przysposobionych lub zmarłych przed jej śmiercią. Nikt nie składał oświadczeń o przyjęciu lub odrzuceniu spadku. Nikt nie został uznany przez Sąd za niegodnego dziedziczenia, a także nikt nie zrzekł się dziedziczenia. Spadkodawczyni nie pozostawiła testamentu, nie był też u notariusza zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia (zapewnienie uczestniczki postępowania J. A., potwierdzone przez uczestników postępowania S. K., M. K. (2) i M. W. k. 45).

Sąd Rejonowy w Ciechanowie prawomocnym postanowieniem z dnia 22 kwietnia 2015 r. w sprawie I Ns 501/14 odmówił zatwierdzenia uchylecia się przez J. A. od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po B. K. (akta sprawy I Ns 501/14).

Okoliczności faktyczne rozpoznawanej sprawy były bezsporne. Sąd ustalił je na podstawie zapewnienia spadkowego złożonego przez uczestniczkę postępowania J. A., potwierdzonego przez uczestników postępowania S. K., M. K. (2) i M. W., znajdującego potwierdzenie w przedstawionych dokumentach w postaci odpisów skróconych aktów stanu cywilnego, a także w aktach sprawy I Ns 501/14 tut. Sądu w przedmiocie wniosku J. A. o zatwierdzenie uchylecia się przez nią od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po B. K.. Dowody te Sąd ocenił jako w pełni wiarygodne, jako że ich prawdziwość nie nasuwała jakichkolwiek wątpliwości i nie została podważona przez żadnego z uczestników niniejszego postępowania.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 1025 § 1 k.c. Sąd na wniosek osoby mającej w tym interes stwierdza nabycie spadku przez spadkobiercę. Spadkobierca nie ma obowiązku wykazywania takiego interesu, natomiast w odniesieniu do podmiotu nieroszczonego sobie praw do spadku, warunek posiadania interesu (art. 510 § 1 k.p.c.) we wszczęciu takiego postępowania oznacza, że wynik tego postępowania ma dotyczyć także jego praw. Jest on spełniony, gdy podmiot ten ma interes w wywołaniu któregośkolwiek ze skutków stwierdzenia nabycia spadku (art. 1025 § 2 k.c. i art. 1027 k.c.).

W niniejszej sprawie wnioskodawca (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. wyjaśnił, iż jego legitymacja do wystąpienia z wnioskiem wynika z tego, że spadkodawczyni była jego dłużniczką, na dowód czego przedłożył kserokopię tytułu wykonawczego wydanego przez tutejszy Sąd w dniu 10 sierpnia 2005 r. w sprawie o sygn. akt VII Nc 1278/04, którego treści żaden z uczestników postępowania nie kwestionował.

W tej sytuacji sąd uznał, iż wnioskodawca wykazał istnienie interesu prawnego w ustaleniu kręgu spadkobierców B. K..

Zgodnie z art. 926 k.c. powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. (§ 1). Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób które powołał nie chce lub nie może być spadkobiercą (§ 2).

Jak wskazano powyżej, spadkodawczyni nie pozostawiła testamentu; powołanie do spadku nastąpiło zatem w niniejszej sprawie na podstawie ustawy.

Jak ustalono, w chwili śmierci spadkodawczyni była zamężna i miała troje dzieci. Co prawda uczestniczka postępowania J. A. złożyła wniosek o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych nie złożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po B. K., jednakże nie było ono skuteczne – tutejszy Sąd odmówił zatwierdzenia uchylenia się przez nią od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po matce B. K.. Postanowienie z dnia 22 kwietnia 2015 r. w sprawie I Ns 501/14 jest obecnie prawomocne. Uczestniczka postępowania J. A. nie została zatem wyłączona od dziedziczenia po B. K..

Zgodnie z art. 931 § 1 k.c., w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku.

W związku z powyższym Sąd stwierdził w pkt I postanowienia, że spadek po B. K. na podstawie ustawy nabyli mając E. K. oraz dzieci M. K. (1), J. A. i R. K. (1) po 1/4 części.

O kosztach postępowania Sąd orzekł stosownie do art. 520 § 1 k.p.c., zgodnie z którym, każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. Stosownie do § 2 cyt. artykułu, jeżeli jednak uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. To samo dotyczy zwrotu kosztów postępowania wyłożonych przez uczestników. § 3 art. 520 kpc stanowi, że jeżeli interesy uczestników są sprzeczne, sąd może włożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika. Przepis powyższy stosuje się odpowiednio, jeżeli uczestnik postępował niesumiennie lub oczywiście niewłaściwie.

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach postępowania w postępowaniu nieprocesowym jest zasada ich ponoszenia przez każdego uczestnika. Jeśli więc sąd w konkretnej sprawie uzna, że powinno być inaczej, musi się kierować przesłankami wskazanymi w art. 520 § 2 i 3 k.p.c. i swoje rozstrzygnięcie w tym przedmiocie uzasadnić (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2012 r. w sprawie I CZ 1/12). W uzasadnieniu postanowienia Sąd Najwyższy wskazał, że odstępstwa od zasady z art. 520 § 1 k.p.c., zawiera § 2 i 3 tego artykułu. Z przepisów tych wynika, że jeżeli uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania albo ich interesy są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości, a jeżeli interesy uczestników są sprzeczne, sąd może włożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika. Analogiczny pogląd Sąd Najwyższy wyraził w postanowieniu z dnia 10 lutego 2012 r. w sprawie II CZ 159/11. W postanowieniu z dnia 26 stycznia 2011 r. w sprawie IV CZ 101/10 Sąd Najwyższy podkreślił, że w postępowaniu nieprocesowym w zasadzie nie ma podstaw do domagania się przez uczestnika, który poniósł określone koszty, zwrotu ich od pozostałych uczestników. Wskazać również należy, że w postanowieniu z dnia 5 grudnia 2012 r. w sprawie I CZ 148/12 Sąd Najwyższy wskazał, że sprzeczność interesów pomiędzy uczestnikami w rozumieniu art. 520 § 2 i 3 k.p.c. występuje wtedy, gdy postanowienie kończące postępowanie w sprawie wywiera wpływ dla jednych zainteresowanych na zwiększenie, a dla innych na zmniejszenie ich praw.

Pojęcie kosztów postępowania precyzuje art. 98 § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., zgodnie z którym, do niezbędnych kosztów procesu prowadzonego przez stronę osobiście lub przez pełnomocnika, który nie jest adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, zalicza się poniesione przez nią koszty sądowe, koszty przejazdów do sądu strony lub jej pełnomocnika oraz równowartość zarobku utraconego wskutek stawiennictwa w sądzie. Suma kosztów przejazdów i równowartość utraconego zarobku nie może przekraczać wynagrodzenia jednego adwokata wykonującego zawód w siedzibie sądu procesowego. Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony.

W ocenie sądu, należności dochodzone przez wnioskodawcę tj. 172,00 zł opłaty za wniosek o wskazanie następców prawnych wraz z pełnomocnictwem oraz 39,00 zł za odpis skrócony aktu zgonu spadkodawczyni nie stanowią kosztów postępowania, w rozumieniu przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Nie mieszczą się w kategorii wydatków w rozumieniu art. 5 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Niewątpliwie, koszty te zostały poniesione przez wnioskodawcę przed złożeniem wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, brak jest jednakże – zdaniem sądu – podstaw aby zaliczyć je do kosztów postępowania w rozumieniu art. 98 k.p.c. podlegających zwrotowi.

Tym niemniej, w ocenie sądu, w niniejszej sprawie, brak jest – co do zasady - okoliczności uzasadniających uwzględnienie wniosku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. w zakresie żądania obciążenia uczestników postępowania poniesionymi przez wnioskodawcę kosztami postępowania, a zatem w sprawie mają zastosowanie przepisy art. 520 § 1 k.p.c. Okoliczność, że część uczestników postępowania zajęło stanowisko w sprawie, sprowadzające się wyłącznie do złożenia oświadczenia o pozostawieniu przedmiotowego wniosku do uznania sądu, a część nie zajęło żadnego stanowiska, nie może prowadzić do uznania, że w sprawie zachodzi sprzeczność interesów pomiędzy uczestnikami w rozumieniu art. 520 § 2 i 3 k.p.c.

W związku z powyższym Sąd orzekł jak w pkt II postanowienia.